

DATUM 2022-03-21
DIARIENR 4772/2021

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys remissyttrande över slutbetänkandet Säker och kostnadseffektiv it-drift – förslag till varaktiga former för samordnad statlig it-drift (SOU 2021:97)

Övergripande synpunkter

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys är i grunden positiva till förslaget att ge en myndighet ett särskilt ansvar för att samordna den statliga it-driften, och till att DIGG föreslås få den rollen. Vi välkomnar även utredningens förslag att DIGG ska stötta kundmyndigheterna med utredning av behov och val av lösningar och tjänster för sin it-drift.

Vi ser dock en del oklarheter kring den samordnade myndighetens roll, ansvar och mandat. Ett exempel är att den samordnande myndigheten, enligt 7 § i den föreslagna förordningen om samordnad statlig it-drift, ska stötta myndigheter med analys av behov av it-driftstjänster samt val av driftform. Här ser vi att det skulle finnas fördelar med att tydligare reglera vad som innefattas i den samordnande myndighetens tjänster, för att klargöra för både anslutande myndigheter och leverantörsmyndigheter vad de kan förvänta sig. Ett annat exempel är utredningens tvetydiga beskrivningar av DIGG:s roll. I kapitel 10.5 framgår det att bedömningen av vilka myndigheter som ska anslutas ska ske i dialog mellan de myndigheter som ska tillhandahålla it-drift och de myndigheter som anmäler intresse för att ansluta sig, vilket tycks motsäga utredningens beskrivning av den samordnande myndigheten i kapitel 11.3.

En tydligare reglering av DIGG:s roll, ansvar och mandat skulle klargöra för anslutande myndigheter vilken kompetens de själva behöver tillhandahålla och vilka resurser de behöver ha själva. Detta är särskilt viktigt för små myndigheter med begränsade egna möjligheter att ha all nödvändig kompetens och begränsade ekonomiska resurser.

Det finns även en osäkerhet kring vad som skulle hända i en situation där DIGG och leverantörsmyndigheterna gör olika bedömningar, till exempel säkerhetsmässiga eller juridiska bedömningar, avseende olika tekniska lösningar. Den samordnande myndighetens mandat måste vara mycket tydligare utformat för att DIGG ska ha möjlighet att uppfylla den samordnande rollen som det är tänkt.

Vad avser de utpekade leverantörsmyndigheterna ser vi att det finns fördelar med att sprida ut tjänsterna på olika leverantörsmyndigheter under olika departement, men att detta också kan medföra vissa risker. En sådan risk som vi framförallt vill lyfta är att de olika leverantörsmyndigheterna och de olika departementen kan prioritera uppdraget att tillhandahålla it-drift olika i förhållande till andra uppdrag. Exempelvis kan yttre faktorer i vårt samhälle och vår omvärld tillkomma som innebär att departement eller leverantörsmyndigheter behöver prioritera annorlunda.

10.7 Finansieringsformer för den samordnade statliga IT-driften

Vi anser att de förslag utredningen lagt fram avseende finansieringsformer är väl avvägda och uppskattar att man tagit hänsyn till mindre myndigheters begränsade möjligheter att bekosta de initiala faserna av en anslutningsprocess. Vi ser det därför som positivt att

utredningen föreslår att sådana kostnader kan anslagsfinansieras. Vi är också positiva till att man föreslår ett ekonomiskt stöd i form av bidragsmedel som myndigheter kan ansöka om inför anslutning till det samordnade statliga tjänsteutbudet.

Gällande avgiftsfinansiering av de löpande tjänsterna uppfattar vi det som att olika leverantörsmyndigheter kan komma att ha olika avgifter för likadana tjänster. Här ser vi en osäkerhet kring hur den situationen, om den uppstår, ska hanteras av DIGG i förhållande till kundmyndigheternas önskemål om val av leverantörsmyndighet och prioriteringsordning för anslutande myndigheter. Exempelvis kommer sannolikt avgifterna att inverka på kundmyndigheternas val av leverantör och därmed skulle även anslutningstiderna kunna påverkas.

Utredningen lyfter fram att det finns problem med att finansiera kostnader för utveckling genom avgifter, särskilt när det är för stora skillnader i ekonomiska förutsättningar mellan de myndigheter som ingår i en samordnad it-drift. Vi vill betona att det är viktigt att en lösning för detta tas fram och att det blir tydligt för leverantörsmyndigheterna och kundmyndigheterna hur detta hanteras, och att fördelningen av kostnader mellan kundmyndigheterna tar hänsyn till skillnaden i de ekonomiska förutsättningarna.

11.5.2 Prioritering av drift mellan leverantörsmyndighet och anslutna myndigheter

Som en liten myndighet med information med absolut sekretess ser vi det som problematiskt att det inte säkerställs att en tjänst som tillgodoser behovet av en säker lösning för denna typ av information kan levereras. Utredningen redovisar på ett förtjänstfullt sätt resultaten från de intervjuer och workshops som genomförts i utredningen där behoven tydligt har klarlagts, men vi ser inte att förslaget tillgodoser dessa behov fullt ut. Det handlar främst om vad respektive leverantörsmyndighet ska tillhandahålla för tjänster och därmed hur DIGG ska kunna uppfylla rollen som samordnande myndighet.

9.2 Teknisk bearbetning och teknisk lagring

Utredningen har identifierat en osäkerhet kring om undantaget i 2 kap. 13 § 1 st. TF är tillämpligt gällande tjänster som ingår i leveransen till kundmyndigheter, det vill säga om leverantörsmyndighetens uppgiftshantering faktiskt är begränsad till endast teknisk bearbetning och teknisk lagring för annans räkning. Detta är en av de grundläggande förutsättningarna som måste utredas närmare. Det finns olika tolkningar av vad som gäller och det är angeläget att uppgifterna som leverantörsmyndigheterna behandlar inte får ett sämre skydd än de skulle haft om de hade hanterats av kundmyndigheten.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Jean-Luc af Geijerstam. I handläggningen har it-samordnaren Krister Wennberg och juristen Timothy Hallgren deltagit. I den slutliga handläggningen har chefsjuristen och stabschefen Catarina Eklundh Ahlgren deltagit. Kontorsansvariga Hanna Springe har varit föredragande.

Jean-Luc af Geijerstam

Hanna Springe